

KA2- Učenje na daljavo za ranljive skupine odraslih

1. Splošno – učenje na daljavo za skupino osipnikov

Zgodnja opustitev šolanja je ovira za gospodarsko rast in zaposlovanje. Zavira produktivnost in konkurenčnost ter spodbuja revščino in socialno izključenost. Zaradi vse manjše delovne sile mora Evropa v celoti izkoristiti svoje človeške vire. Mladi, ki predčasno opustijo izobraževanje in usposabljanje, zagotovo nimajo dovolj znanja in spretnosti ter kvalifikacij. Soočajo se z večjim tveganjem brezposelnosti, socialne izključenosti in revščine.

Številne šole za izobraževanje odraslih imajo izkušnje s poukom za osipnike v programu Osnovna šola za odrasle. Zaradi COVID-19 ter zapiranja šol in javnih zavodov se je obstoječa učna kriza še povečala. Zaradi neurejenih socialnih in ekonomskih razmer je bilo kar nekaj udeležencev tega programa izključenih iz možnosti obiskovanja programa. Kljub temu bi se z organizacijo tečajev za tiste, ki imajo opremo doma, udeleženci lahko udeležili pouka preko Zooma. S takim pristopom zagotovo zagotovimo lažji prehod nazaj v šolo. Nekaterih primerov iz zbirke implementacij metod učenja za osipnike ne bi mogli izvesti kot aktivnost učenja na daljavo, saj te organizacije tudi med zaprtjem niso imele dovoljenja nacionalne agencije za poklicno izobraževanje in izobraževanje odraslih. Ter tudi zaradi nizkih digitalnih kompetenc udeležencev to ni bilo vedno mogoče.

Za poučevanje preko Zooma v času COVID-19 je bila na številnih šolah značilna predvsem nizka motivacija za sodelovanje, sodelovanje brez uporabe kamere ali celo mikrofona ter sodelovanje manjšega števila udeležencev. Učitelji/mentorji so udeležencem zagotovili veliko gradiva za samostojno učenje, vendar udeleženci tega programa nimajo visoko razvitih učnih kompetenc, zato ta metoda ni veliko prispevala k izboljšanju učnih rezultatov. Kot zelo produktivna se je izkazala individualna podpora prek Zooma ali drugih videokonferenčnih orodij, to je nudenje individualne učne pomoči. Pozitiven učinek je, da je tehnična pomoč prisotna pri večini učnih ur. To bo izboljšalo izvajanje programa.

2. Značilnosti in omejitve ciljne skupine

Mladi z nedokončano izobrazbo (osipniki) so ena najbolj ranljivih ciljnih skupin. Posamezniki, ki prihajajo iz socialno in ekonomsko šibkih družin, so bolj nagnjeni k osipu. Mladi, ki zapustijo izobraževalni sistem, preden pridobijo poklicno izobrazbo, se soočajo s številnimi izzivi. Poleg socialne ranljivosti in pomanjkanja podpore za nadaljevanje izobraževanja jim primanjkuje tudi spretnosti, ki bi jim pomagale premagati trenutni položaj. Zaradi pomanjkanja osnovne izobrazbe nimajo funkcionalne pismenosti, posledično imajo manj zaposlitvenih in ekonomskih priložnosti. Zaradi pomanjkanja številnih kompetenc, s katerimi bi lahko konkurirali na trgu dela, težje najdejo zaposlitev, kar povzroča frustracije, (osebno) nezadovoljstvo, pomanjkanje motivacije ter občutek odtujenosti in manjvrednosti.

Obstajajo štiri glavne kategorije značilnosti osipnikov: demografske, socialne in družinske, deviantno vedenje v družbi in v šoli. Nekatere pogostejše značilnosti osipnikov so etnična pripadnost, nizek socialno-ekonomski status, izhajanje iz enostarševske družine, visoka stopnja absentizma (izostankov od pouka), disciplinske težave, ponavljanje razreda, nizka učna uspešnost in slabi rezultati preizkusov znanja. Pri odločitvi učenca/mladostnika za opustitev šolanja je pomembna vloga družine in vpliv vrstnikov. Osipniki pa so pogosto tudi podhranjeni otroci ali otroci, ki morajo zaradi slabega okolja in socialne izključenosti hoditi na delo.

KA2- Učenje na daljavo za ranljive skupine odraslih

Osip se kaže zlasti v nerazvitih državah in državah v razvoju, kjer je pojav opazen med zadnjimi leti osnovne in srednje šole. V industrijsko razvitih državah se osip pojavi v terciarnem izobraževanju ali univerzitetnem študiju.

Osip lahko razvrstimo: glede na trajanje (začasno ali dokončno – nekateri učenci/mladostniki se po določenem obdobju vrnejo v učilnico, drugi pa dokončno zapustijo izobraževalni sistem), glede na obseg (v nekaterih primerih osip ni podan v celoti zaradi prestopa učenca/mladostnika v drugo izobraževalno ustanovo), glede na trenutek, v katerem se pojavi (to je odvisno od poti, ki jo je učenec/mladostnik ubral ter dosežene stopnje izobrazbe: predšolska, osnovnošolska, srednješolska, terciarna ali univerzitetna).

Za osip obstajajo različni vzroki, ki pojasnjujejo ta pojav. Dva glavna vzroka sta znotraj šole in izven šole. Znotraj šole so povezani z notranjimi dejavniki učenca/mladostnika. Med njimi so: vedenjske težave, težave z učenjem, čustvene motnje, pomanjkanje motivacije in/ali zanimanja, aktivno družabno življenje po šolskih dejavnostih, slaba identifikacija s šolo, nizka uspešnost, ponavljanje. Izven šole – zunanji, socialno-ekonomski vzroki: vključevanje v delo (zaradi ekonomskih težav družine učenec/mladostnik vidi potrebo po delu in zato opusti šolo), nosečnost, starši, ki imajo nizka pričakovanja glede poklicnega izobraževanja, starši brez dosežene izobrazbe, pomanjkanje stalnega prebivališča, nezadostni dohodki doma, oddaljenost šol (otroci morajo prepotovati več kilometrov, dokler ne pridejo na cilj, kar vpliva na redno obiskovanje pouka), izostanek drugih sorodnikov, malo pogovora o šoli.

Tisti, ki niso vključeni v izobraževalni sistem, so del brezposelnih in socialno izključenih skupin. Prav tako so lahko del kriminalnih in nasilnih skupin. Pomanjkanje izobrazbe moškim in ženskam preprečuje, da bi se rešili revščine, saj nimajo duševnih ali telesnih sposobnosti, da bi si prizadevali za stabilno in dobro plačano delo. Posledično se zmanjša razvoj gospodarstva.

3. Motiviranje ciljne skupine za pristop k aktivnostim učenja na daljavo

Osipniki, ki se končno odločijo za nadaljevanje izobraževanja in vrnitev v izobraževalni sistem, imajo za to dovolj motivacije. Običajno to storijo, ker so ugotovili, da bodo s dokončano osnovno ali srednjo šolo dobili kakršno koli ali boljšo zaposlitev. Včasih je to takrat, ko so si opomogli od družinskih težav ali hudih nesreč, ki so se jim zgodile in so jih pripeljale do opustitve šolanja. Bistvo je, da ko se osipnik odloči končati šolo, mu to običajno uspe.

Ciljna skupina udeležencev aktivnosti učenja na daljavo se mora počutiti motivirano za učenje, zato je zelo pomembno ustvariti okolje, v katerem se ti udeleženci počutijo varne in sprejete.

Uporabimo lahko naslednje pristope:

- Uporaba poznanih digitalnih platform in orodij (Viber, Facebook Messenger)
- Učenje ali pomoč pri uporabi novih digitalnih orodij in platform (npr. konferenca Zoom)
- Delo v skupinah: različno napredovanje udeležencev
- Spodbujanje medsebojne pomoči – tisti, ki napredujejo hitreje, pomagajo tistim, ki napredujejo počasneje

KA2- Učenje na daljavo za ranljive skupine odraslih

- Udeleženci sodelujejo pri oblikovanju učnih vsebin.

1. Metode učenja na daljavo za osipnike

Ime delavnice	KROG VPRAŠANJ
Metoda	SAMO VPRAŠANJA
Namen/cilji	Pridobiti zanimanje udeležencev za vsako temo in vaditi komunikacijske spretnosti
Kratek opis	Udeleženci se pogovarjajo samo na podlagi vprašanj
Orodje	Zoom
Pripomočki	/
Priporočeno število udeležencev	4-6
Trajanje	Največ 15 minut
Navodila za izvedbo delavnice po korakih	1. Mentor izbere temo (zgodovina, geografija...) in deli besedilo, kratek videoposnetek ali film o izbrani temi. 2. Mentor na kratki zgodbi predstavi primer, kako sestaviti vprašanje (postavi nekaj vprašanj zaporedoma). 3. Udeleženci v 10 minutah pripravijo vprašanja, pri čemer za oblikovanje vprašanja uporabijo informacije, ki so jih našli na internetu. 4. Mentor spremeni pogled udeležencev v pogled iz učilnice (nastavitev v Zoom – Immersive view) 5. Določi smer gibanja udeležence (v smeri urinega kazalca) in določi pravila komunikacije
Prilagoditve na učenje na daljavo; na kaj moramo biti pozorni, možni izzivi...	1. V primeru, da udeleženec ni navdušen, lahko dvakrat preskoči postavljanje vprašanj, preden izpade iz igre.

KA2- Učenje na daljavo za ranljive skupine odraslih

Ime delavnice	IZOBRAŽEVALNA KUHINJA
Metoda	Demonstracija
Namen/cilji	Učenje/dosežki, organizacija, socializacija, sodelovanje, povezanost skupine
Kratek opis	Udeleženci se v kuhinji učijo skozi delo, dosegajo povezanost, spoznavajo različne regionalne stile kuhanja in uživajo v raznolikosti.
Orodje	Zoom, MS Teams
Pripomočki	Sestavine, lonci, kuhinjska oprema
Priporočeno število udeležencev	6-8
Trajanje	4 ure
Navodila za izvedbo delavnice po korakih	*Mentor udeležence vnaprej seznani s sestavinami in receptom 1. Pozdrav udeležencem 2. Lomljenje ledu - razdelitev v skupine po začimbah - udeleženci izberejo regionalno začimbo, nato pa se razdelijo v skupine/sobe 3. Podajanje navodil 4. Razdelitev po skupinah in izbiranje sestavin ter receptov – udeleženci lahko zamenjajo dve sestavini. 5. Mentor daje navodila in spremlja skupine in proces 6. Med kuhanjem se udeležence spodbuja, da delijo občutke, čustva in zgodbe. 7. Udeleženci skupaj jedo in razmišljajo o izkušnjah
Prilagoditve na učenje na daljavo; na kaj moramo biti pozorni, možni izzivi...	Vsi bi morali delati z enakim tempom Preverjanje alergij Mentor mora imeti kuharsko znanje

KA2- Učenje na daljavo za ranljive skupine odraslih

Ime delavnice	RAZGLEDNICA ZA V PRIHODNOST
Metoda	METODA OPAZOVANJA, ZAZNAVANJA IN ČUSTVOVANJA
Namen/cilji	S pisanjem razglednice/pisma svojemu bodočemu jazu, se udeleženci zavedajo, zakaj (ne) študirajo in spoznajo, kako jim lahko študij pomaga pri doseganju življenjskih ciljev. Cilj je spodbuditi udeležence za načrtovanje svoje prihodnosti in doseganje ciljev pri učenju.
Kratek opis	To metodo se pogosto uporablja, predvsem na začetku intervencije. Metodo je mogoče uporabiti na več načinov: po elektronski pošti, z razglednico, s pismom itd. Udeležencem se zdi pisanje samim sebi zabavno in malo zahtevno, vendar so navdušeni, da bodo nekoč v prihodnosti dobili nazaj svoja pisma. Metoda se uporablja za izboljšanje sposobnosti udeležencev, da gledajo naprej in dosegajo cilje. Nagrada pride, ko dobijo nazaj lastno besedilo in imajo možnost razmisliti o lastnem procesu učenja/razvoja.
Orodje	Zoom
Pripomočki	Futureme.org
Priporočeno število udeležencev	Brez omejitev
Trajanje	30 – 60 minut
Navodila za izvedbo delavnice po korakih	Udeleženci si izberejo razglednico iz zbirke z različnimi motivi in barvami. Udeležencem naročite, naj sami sebi napišejo razglednico, ki jo bodo prejeli v prihodnosti. Obstaja tudi možnost, da udeleženci sami sebi pošljejo elektronsko sporočilo.
Prilagoditve učenja na daljavo: na kaj moramo biti pozorni, morebitne ovire ...	• Navodila za mentorje • Primer navodil za udeležence

KA2- Učenje na daljavo za ranljive skupine odraslih

Ime delavnice	ROSEHIP (ŠIPEK)
Metoda	Vaje za razvoj refleksije in premagovanje odtujenosti
Namen/cilji	Spodbuditi proces refleksije, podpirati razvoj analitičnega in refleksivnega mišljenja ter omogočiti uporabo življenjskih izkušenj pri nadaljnjem razvoju.
Kratek opis	Ta vaja temelji na prispodobi šipka in učencu omogoča refleksijo in sodelovanje s pomočjo ustvarjalnega orodja.
Orodje	Vsako spletno konferenčno orodje
Pripomočki	Papir, svinčniki ali markerji ali barvice, pametni telefon
Priporočeno število udeležencev	Poljubno
Trajanje	Do 60 min
Navodila za izvedbo delavnice po korakih	1. Udeležence prosite, naj vzamejo list papirja, markerje ali svinčnike in narišejo šipek s trnjem na stebelu in jasno vidnimi cvetnimi listi v popkih. - Šipek ima lahko poljubno število cvetnih listov in trnov. Pri tem pa morajo upoštevati, da: a. Vsak trn pomeni neko težavo (dejavnik tveganja) v njihovem življenju. Ob vznožju trna prosite učence, naj napišejo ključno besedo, ki označuje težavo, s katero se soočajo, na konico trna pa kaj jim bo pomagalo premagati to težavo (zaščitni dejavnik). Dolžina trnja lahko označuje stopnjo težavnosti. b. Vsak cvetni list pomeni, kako lahko učenci uporabijo svoje prednosti in predhodne izkušnje pri spopadanju z omenjenimi težavami za nadaljnje uresničevanje in doseganje svojih ciljev. 2. Udeležence prosite, naj si vzamejo premor za razmislek, analizirajo izkušnjo in zapišejo najpomembnejše vidike šipka. 3. Udeležence prosite, naj v paru ali v trojicah delijo to, kar so ustvarili.
Prilagoditve učenja na daljavo: na kaj moramo biti pozorni, morebitne ovire...	Preverjanje, ali so vsi pripravljeni – didaktični pripomočki

KA2- Učenje na daljavo za ranljive skupine odraslih

Ime delavnice	POKAŽI IN POVEJ
Metoda	METODA OPAZOVANJA, ZAZNAVANJA IN ČUSTVOVANJA
Namen/cilji	Boljše medsebojno spoznavanje, povezovanje skupine, metoda se lahko uporabi kot spodbuda
Kratek opis	Udeleženci naj pred videoklicem fotografirajo enega od svojih osebnih predmetov. Med video klicem morajo udeleženci ugibati, katera fotografija pripada komu.
Orodje	Zoom, Teams
Pripomočki	Kamera/telefon Predloga Pokaži in povej https://www.mural.co/templates/show-and-tell
Priporočeno število udeležencev	5-10
Trajanje	Največ 45 minut
Navodila za izvedbo delavnice po korakih	Prosimo udeležence, naj pred videoklicem posnamejo fotografijo enega od svojih osebnih predmetov in jo naložijo na računalnik za kasnejši lažji dostop. Nato v programu Mural ustvarite stensko poslikavo iz predloge Pokaži in povej in jo pripravite za deljenje med sejo. Prosimo vse, naj naložijo fotografijo svojega osebnega predmeta v Muralu – imen udeležencev ob njihovih osebnih predmetih še ne dodajajte. Izmenično ugibajte, kateri predmet pripada komu in zakaj. Druga možnost: fotografirajte svoje čevlje, obrok, naložite najljubšo glasbo itd. In naj drugi ugibajo, komu pripada.
Prilagoditve učenju na daljavo: na kaj moramo biti pozorni, morebitne ovire...	• Udeleženci ne naredijo fotografijo vnaprej ali pa nimajo fotoaparata. • Udeleženci lahko fotografije poiščejo na internetu. • Lahko se izvede s glasbo itd. • Delavnico lahko uporabimo kot spodbudo za širše teme (vrednote, sočutje, osebnost, kako narediti kakovostno fotografijo).

KA2- Učenje na daljavo za ranljive skupine odraslih

Ime delavnice	VREDNOTE V NAŠEM ŽIVLJENJU
Metoda	UČENJE SKOZI POGOVOR
Namen/cilji	- opredelitev vrednot - prepoznavanje predsodkov in stereotipov - povezovanje s človekovimi pravicami in svoboščinami, obvladovanje osnovnih pojmov - seznanitev z zgodovinskimi dogodki (vojne, suženjstvo, rasizem...) in osebnostmi, kršitvami pravic
Kratek opis	Udeleženci razmišljajo o pomenu lastnih vrednot, delo v parih jim omogoča, da predstavijo svoja mnenja in opažanja ter hkrati spoznajo, kako drugačno mnenje vpliva nanje in zakaj. Osvojene temeljne pojme, zgodovinske dogodke, osebnosti in kršitve človekovih pravic povežejo s pomočjo primerov (poglobijo svoje predstavljene zgodbe), ki so bili izpostavljeni med delom v parih.
Orodje	ZOOM aplikacija
Pripomočki	Youtube filmček
Priporočeno število udeležencev	8
Trajanje	60 min (delavnico je mogoče razdeliti na več delavnic glede na temo)
Navodila za izvedbo delavnice po korakih	1. Mentor naredi kratek uvod o vrednotah (poudari svojo – pove, kaj mu veliko pomeni in poimenuje vrednoto iz povedanega). K razmisleku povabi tudi druge. 2. Udeleženci si ogledajo kratek nemi film. Pomembno je, da film ne vsebuje govora ali podnapisov, da si lahko vsak udeleženec ustvari svoje mnenje o filmu. 3. Udeleženci so razdeljeni v pare v e-učilnice, da drug drugemu povedo, kako so videli zgodbo filma. Na koncu poskušajte poimenovati eno ali dve vrednoti iz predstavljenih zgodb. 4. Udeleženci se vrnejo v e-učilnico. S pomočjo Mentimetra zapišejo vrednote, ki so jih izbrali pri delu v parih (mentor naredi print screen Mentimetra). 5. Mentor napisane vrednote poveže z npr. temeljnimi človekovimi pravicami ali čim drugim (svobodi doda nasprotni pomen – prisila, npr. suženjstvo poveže s prepovedjo prisilnega dela in pove zgodbo o zgodovinskem dogodku).

KA2- Učenje na daljavo za ranljive skupine odraslih

Prilagoditve učenja na daljavo: na kaj moramo biti pozorni, morebitne ovire...	1. Pridobiti zanimanje »motečega« udeleženca – najdemo povezavo med predstavljeno vsebino in vedenjem udeleženca. Stična točka, ki bo omogočila motivacijo udeleženca za spremljanje aktivnosti. 2. Neaktivno skupino lahko spodbudimo z lastnimi primeri, prilagojenimi ciljni skupini (npr. naši dogodki v najstniških letih). 3. Temo lahko prilagodimo različnim učnim uram: zgodovine, psihologije... Lahko se zaključi tudi z refleksijo.
--	---